

Lietuvos klinikinės toksikologijos draugija
Šiltnamių g. 29, Vilnius, LT-04130
El. p. lktinfo@gmail.com

Dėl Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 13 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto

2023-06-07

Lietuvos klinikinės toksikologijos draugijos nariai 2023-06-03 d. mokslinės konferencijos metu dalyvavo diskusijoje siekdami apibendrinti galimą pipirinių dujų balionėlių grėsmę sveikatai. Nariai nurodė argumentų, kuriuos galima suskirstyti į dvi pagrindines grupes:

1. **Pipirinės dujos gali kelti grėsmę sveikatai.** Nors žinoma, kad dauguma sužalojimo atvejų nesukelia rimtų padarinių, yra nustatyta sunkių sveikatos sužalojimų. Didėjant balionėlių paplitimui visuomenėje yra didelė tikimybė, kad daugės ir sužalojimų atvejų bei kreipimūsi į medikus.

Nors skaičiuojama, kad dauguma (85-93 %) su pipiriniaus dujų balionėliais susijusių simptomų nereikalauja medicininės priežiūros, 7-15 % atvejų gali būti reikalinga specifinė medikų pagalba (1-3). Registruojami pažeidimai daugiausia susiję su akių, kvėpavimo organų ir odos pažeidimais (2). Aprašoma sunkių sveikatos sužalojimų, susijusių su pipirinių dujų balionėlių naudojimu, tokių kaip miokardo infarktas, skilvelių virpėjimas, smegenų pažeidimas, sunkūs kvėpavimo takų pažeidimai, sunkūs akių pažeidimai (4, 9-14). Aprašoma, kad dauguma panaudojimo atvejų įvyksta netyčia (84 %) ir būnant namuose (68 %) (3). Dažniausiai sužalojimus patiria vaikai, paaugliai ir jauni suaugusieji (1, 3). Taigi, didėjant pipirinių dujų balionėlių paplitimui, gali išaugti ir jaunų žmonių susižalojimų, įskaitant sunkius padarinius sveikatai, skaičius.

2. **Paaugliai yra linkę elgtis impulsyviai ir, labai tikėtina, gali naudoti dujų balionėlius ne pagal paskirtį,** taip sukeldami potencialią grėsmę aplinkiniams.

Yra daugybė tyrimų, kuriais nustatyta, kad paauglystės metu intensyviai bręsta galvos smegenys ir formuojasi elgesio kontrolė. Manoma, kad dėl nesubrendusių galvos smegenų impulsyvus elgesys yra itin būdingas paauglystėje. Paaugliai yra linkę elgtis rizikingai, labiau nei suaugę siekia naujų pojūčių. Nustatyta, kad impulsyvumas yra būdingiausias vaikystėje ir paauglystėje (nuo 12 m.), ir ženkliai mažėja kasmet iki 22 m., taigi tai yra pereinamasis elgesio bruožas. Tuo yra paremta daugelis atsakomybių, siejamų su pilnametyste ar vėlesniu amžiumi (1-3). Atsižvelgiant į paauglių polinkį elgtis be išankstinio apgalvojimo, yra didelė tikimybė, kad pipiriniai dujų balionėliai gali būti naudojami ne pagal paskirtį.

Absoliuti dauguma Lietuvos klinikinės toksikologijos draugijos narių **nepritaria** Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 13 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui.

Priedama: literatūros sąrašas (1 psl.)

Lietuvos klinikinės toksikologijos draugijos pirmininkas
Artūras Barkus

El. paštas lktinfo@gmail.com
Tel. +370 685 04 850